ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ଅମ୍ରିତଲ୍ ଚାଟାର୍ଜୀ

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 3, 2003

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଭି. ଏନ୍. ଖାରେ, ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଏସ୍. ବି. ସିନହା]

ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940:

ଧାରା 5,11 ଏବଂ 12 — ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ଅପସାରଣ ଏବଂ ନୂତନ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବେଦନ - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ଏବଂ ନୂତନ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ - ଏହି ସମୟରେ 1996 ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା - ନୂତନ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆଦେଶକୁ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥିଲା ବୋଲି ଆପତ୍ତି କରାଗଲା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ନୂତନ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପୂର୍ବ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା - ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟଥା ସମ୍ମତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉତ୍ତରଦାତା ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ବିବାଦ ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି ସେହି ତାରିଖରୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ - ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 (2) (a) ଦୃଷ୍ଟିରୁ, 1940 ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୂତନ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟଥା ସମ୍ମତ ନହୁଅନ୍ତି - ଅଧିନିୟମରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆରମ୍ଭ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଭାଷିତ କରାଯାଇନାହିଁ - ଏହାର ଅଧ୍ୟାୟ II ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ପଡିବ - ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଧାରା ଆହ୍ବାନ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିଯୁକ୍ତି ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଗକୁ ବଢାଇବାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅଛି ଯାହା 1940 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ - ଏହିପରି ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଏହାର ଅଧ୍ୟାୟ II ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 ର ଉପ-ଧାରା (i) ଅନୁଯାୟୀ, ଏହା ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ବଜାୟ ରହିବ ଯିଏ ଅଧ୍ୟାୟ II ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହଁନ୍ତି - ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 (2) (a) ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21 ରେ

ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ - ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996 - ଧାରା 21 ଏବଂ 85 (2) (a) ।

ଶେଟ୍ଟୀଙ୍କ ନିର୍ମାଣ କମ୍ପାନୀ ବେସରକାରୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କୋଙ୍କଣ ରେଳବାଇ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, **[1998] 5 SCC 599, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।**

ଥାଇସେନ୍ ଷ୍ଟାହଲୁନିଅନ୍, ଜି. ଏମ୍. ବି. ଏଚ୍. ବନାମ ଭାରତ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରାଧିକରଣ ଲିମିଟେଡ୍, **[1999] 9 SCC 334, ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଗଲା ।**

ଫୁଏର୍ଷ୍ଟ ଡେ ଲସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଜିନ୍ଦଲ ରପ୍ତାନି ଲିମିଟେଡ୍, **[2001] 6 SCC 356 ଏବଂ** *ହରି ଶଙ୍କର ଲାଲ୍ ବନାମ ଶମ୍ଭୁନାଥ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ,* **[1962] 2 SCR 720, କୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।**

ଶବ୍ଦ ଏବଂ ବାକ୍ୟାଂଶ :

"ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରାରମ୍ଭ" - ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940 ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996 ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଏହାର ଅର୍ଥ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2477/1997 ।

ସି. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 2478/1997 ସହିତ ଏ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 40/1996ରେ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 22.8.96 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ତପସ୍ ରାୟ, ସତୀଶ ଭିଗ୍, ଚିନ୍ମୋୟ ଖଲଦକର ଏବଂ ଏସ୍. କେ. ନନ୍ଦୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଭାସ୍କର ପି. ଗୁପ୍ତା, ରାଜ କୁମାର ଗୁପ୍ତା, ଶେଓ କୁମାର ଗୁପ୍ତା ଏବଂ ଏ. ଏନ୍. ବର୍ଦିଆର୍ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତିନାମା ଫଳରେ ଏଠାରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ ଉତ୍ତରଦାତା 3 ଜୁଲାଇ, 1990 ରେ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ

ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, 20 ଅକ୍ଟୋବର, 1993 ରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିକଟରେ କରିଥିବା ଅତିରିକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ଦାବି ଉଠାଇଥିଲେ । ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉତ୍ତରଦାତା ଜଣେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦର ନ୍ୟାୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାଇଁ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ମାଗିଥିଲେ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, 1994 ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 7 ତାରିଖରେ, ଜଳସେଚନ ଏବଂ ଜଳପଥ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରୀ, ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ପୂର୍ବତନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ କେ.ପି.ଚୌଧାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ବିବାଦଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ମଧ୍ୟସ୍ଥ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ପ୍ରବେଶ କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ଉତ୍ତରଦାତା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940ର ଧାରା 5,11 ଏବଂ 12 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ହଟାଇବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନୂତନ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ କଲିକତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରୁଥିବା ଜଣେ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି 1996 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 22 ତାରିଖର ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ କେ.ପି. ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଶ୍ରୀ ସିବାଜୀ ମିତ୍ର, ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଉକ୍ତ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ତପସ୍ ରାୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଜ୍ଞ ଏକକ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଦେଶ ବେଆଇନ ଥିଲା, କାରଣ ଏହା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବାହାରେ ଥିଲା କାରଣ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996 (ଏହାପରଠାରୁ "ନୂତନ ଅଧିନିୟମ" ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି) 25.1.1996 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ।ଏହି ଯୁକ୍ତିରେ ଆମେ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ପାଉନାହୁଁ ।

ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ପୂର୍ବ ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟ ଇଞ୍ଜିନିୟରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940 ଅନୁଯାୟୀ 7 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1994 ମସିହାରେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ନୂତନ ଅଧିନିୟମ 25.1.1996ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21 ଅନୁଯାୟୀ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟଥା ସମ୍ମତି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବାଦ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସେହି ତାରିଖରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ସେହି ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତାକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 ର

ଉପ-ଧାରା (2) ର ଖଣ୍ଡ (a) ଅନୁଯାୟୀ, ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940 ରଦ୍ଦ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ, ଯଦି ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟଥା ସମ୍ମତି ନଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ଦିନ କିମ୍ବା ପରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଉପରେ, ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଥାଏ ତାହା ହେଉଛି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କେବେ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ସେଟ୍ଟୀଙ୍କ ନିର୍ମାଣ କମ୍ପାନୀ ବେସରକାରୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କୋଙ୍କଣ ରେଳ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ, [1998] 5 ଏସ. ସି. ସି. 599 ରେ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ବିବାଦ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ମକଦ୍ଦମା ସେହି ତାରିଖରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯିବ ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିବାଦକୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ପାଇଁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ।

ଥାଇସେନ୍ ଷ୍ଟାହଲୁନିଅନ୍ ଜି. ଏମ୍. ବି. ଏଚ୍. ବନାମ ଭାରତ ଇସ୍ପାତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲିମିଟେଡ୍, [1999] 9 SCC 334 ରେ, ଯାହା ଉପରେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଉତ୍ସାହର ସହିତ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଆମର ମତରେ, ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ ।ବିଚାରପୀଠ ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲେ :

"1. ପୁରୁଣା ଅଧିନିୟମ (ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନୂତନ ଅଧିନିୟମ (ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996) କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ।

2. "ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ" ବାକ୍ୟାଂଶକୁ କେବଳ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ବିଚାରାଧୀନତାକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ଏକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟର ବିଚାରାଧୀନତାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ନାହିଁ ବରଂ କୋର୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଧାରା 17 ଅନୁଯାୟୀ ଡିକ୍ରି ହେବା ପାଇଁ ପୁରୁଣା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଏଥିରେ ଉପୁଜିଥିବା ଆପିଲକୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ ।

ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଖଣ୍ଡକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବା ଏବଂ ଏହା ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଏହାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ହେଉଛି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଯାହା 1940 ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର ଅଧ୍ୟାୟ II ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି ପଦକ୍ଷେପ ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 ର ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ମଧ, ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମା ଦାଖଲ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧ୍ୟାୟ II ଅନୁଯାୟୀ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଅଧୀନରେ ଏକ ଆବେଦନ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ।

ଥାଇସେନ୍ ଷ୍ଟାହଲୁନିଅନ୍ ଜି. ଏମ୍. ବି. ଏଚ୍. ମାମଲାରେ (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଏବଂ ତାହାର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସହିତ ଜଡିତ ଥିଲା । ଏକ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନିୟମ, ଅର୍ଥାତ୍ ଏକ ବିଚାରାଦେଶ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସମାପ୍ତ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ଏହି ମାମଲାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନାହିଁ । *(ଫୁଏର୍ଷ୍ଟ ଡେ ଲସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ ଜିନ୍ଦଲ ରପ୍ତାନି ଲିମିଟେଡ୍,* [2001] 6 SCC 356 ମଧ ଦେଖନ୍ତୁ) । *ଥାଇସେନ୍ ଷ୍ଟାହଲୁନିଅନ୍ ଜି. ଏମ୍. ବି. ଏଚ୍. ମାମଲା (ଉପରୋକ୍ତ)* ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 41 ଏବଂ 42 ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

> "41. ପୁନର୍ବାର ବୈଦେଶିକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା (ଆଚରଣବିଧି ଏବଂ ପରମ୍ପରା) ଅଧିନିୟମ, 1937ର ଏକ ସରଳ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହି ଦୁଇଟି ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଆଇନ୍ କେବଳ ବୈଦେଶିକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ସ୍ୱୀକୃତି ଏବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଜଡିତ ଏବଂ ଏଥିରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ଯାହା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ, ଏକ ବିଦେଶୀ ଦେଶରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଧାରା 85(2) (a)ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ବୈଦେଶିକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ 1937 ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୁଏ, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନାବଶ୍ୟକ ମନେହେବ । ଏକ ଆକ୍ଷରିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଧାରା 85(2) (a)କୁ ଅକାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବ । ଧାରା 85(2) (a) "ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ଆରମ୍ଭ" ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଏକ ବିଭାଜନ ରେଖା ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ଭାବରେ ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21କୁ ସୂଚିତ କରିବ । ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଧାରା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି ଯେ *ଶେଟ୍ଟୀଙ୍କ ନିର୍ମାଣ କମ୍ପାନୀ ବେସରକାରୀ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ କୋଙ୍କଣ ରେଳବାଇ ମାମଲାରେ* କେବେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା

କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହେବ । ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଭାଗ I ରେ ଥିବା ଧାରା 2 (7) ଏବଂ ଧାରା 21 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 2 (2) ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତାର ସ୍ଥାନ ଭାରତରେ ଥିବ, ଅର୍ଥାତ୍ କେବଳ ଘରୋଇ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ । ନୂତନ ଅଧିନିୟମରେ ବିଦେଶୀ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ସମାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ଯାହା ସେହି ବିଦେଶୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ "ପ୍ରାରମ୍ଭ ତାରିଖ" ଭାବରେ କ'ଣ ବିବେଚନା କରାଯିବ ତାହା ସ୍ଥିର କରିପାରିବ । ତେଣୁ, ଆମେ ମାନିଥାଉ ଯେ ଧାରା 85 (2) (a) ର ସଠିକ୍ ସଂରଚନା ଉପରେ ଏହି ଉପ-ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କେବଳ ପୁରୁଣା ଅଧିନିୟମରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ । ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେବା ପରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେ ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 6 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଏବଂ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଲାଗୁ କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଏକ ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏପରି କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ଯାହାକୁ ଏକ ପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ହାସଲ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏପରି ସ୍ଥାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୁଏ ଯାହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ବିଦେଶୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ।"

"42. ତେଣୁ, ଆମେ ବିଚାର କରୁଛୁ ଯେ 24-9-1947 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ...... ଯେତେବେଳେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଏବଂ ସମାଧାନ ଅଧିନିୟମ, 1996 25-1-1996 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଅଧିନିୟମ, 1940 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ...... "

ଶ୍ରୀ ରାୟ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ 1996 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21 ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ସେ ନିବେଦନ କରନ୍ତି ଯେ 1940 ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା "ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ସେଥିରେ ସଂଲଗ୍ନ ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ନିୟମ 3 ରେ ଥିବା ସମାନ ଅର୍ଥ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ।

1940 ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ନିୟମ 3 ଏହିପରି ଦର୍ଶାଏ :

"ମଧ୍ୟସ୍ଥତା ଚୁକ୍ତିନାମାର ଯେକୌଣସି ପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ନୋଟିସ୍ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯିବା ପରେ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁମତି ଦେଇପାରିବ । ଏପରି

ବର୍ଦ୍ଧିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥତାକାରୀମାନେ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାର ଚାରି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।"

ଉକ୍ତ ନିୟମଟି ଏକ ଭିନ୍ନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି "ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ" । *ହରି ଶଙ୍କର ଲାଲ ବନାମ ଶମ୍ଭୁନାଥ ପ୍ରସାଦ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ,* [1962] 2 SCR 720 ରେ, ଯାହା ଉପରେ ଶ୍ରୀ ରାୟ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଚାରି ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଉକ୍ତ ନିୟମରେ ଆସୁଥିବା "ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ "କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା" ଶବ୍ଦ ସହିତ ସମାର୍ଥକ ନୁହେଁ ଯାହା ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ଏବଂ ବିସ୍ତୃତ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ।

1940 ଅଧିନିୟମର ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ନିୟମ 3 ମଧ୍ୟସ୍ଥଙ୍କ ଉପରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଲାଗୁ କରେ ଯେ ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ତିନୋଟି ବିକଳ୍ପ ଅବଧି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ଉପରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟକୁ ବିଚାର କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଛନ୍ତି ଯେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବା ମାତ୍ରେ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି ଏବଂ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ବିଷୟରେ ପରସ୍ପରକୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ମଧ୍ୟସ୍ଥି ପ୍ରଥମ ଅନୁସୂଚୀର ନିୟମ 3 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ ପ୍ରବେଶ କରିବାରେ କିମ୍ବା ସାର୍ବଜନୀନ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ 1940 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 11 ଏବଂ 12 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କିମ୍ବା ନୂତନ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିଃସନ୍ଦେହରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର କାରଣ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ । 1940 ଅଧିନିୟମରେ "ମଧ୍ୟସ୍ଥତା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରାରମ୍ଭ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ପରିଭାଷିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହାର ଅଧ୍ୟାୟ II ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ପଡିବ ।

ଅଧିକନ୍ତୁ, ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 85 (2) (a) କୁ ନୂତନ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 21 ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ ।

ଉପରୋକ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, ଆମେ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଉନାହୁଁ । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ସେଗୁଡିକୁ ଖାରଜ କରାଯାଏ । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଆଦେଶଟି ବାତିଲ ହୋଇଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଆଦେଶ ତାଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ ତାରିଖରୁ ଚାରି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କୁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଧରିନିଆଯାଇଛି ଯେ ପକ୍ଷମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସହଯୋଗ କରିବେ ଏବଂ ଅନାବଶ୍ୟକ ମୁଲତବି ଲୋଡିବେ ନାହିଁ ।

R.P. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :
ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।